

EURASIA
CENTER

EURÁZSIAI HÍRSZEMLE

(2025. november 8–14.)

Készítette:

**Horváth Levente
Klemensits Péter
Sárkány László
Seremet Sándor
Szakáli Máté
Veres Szabolcs**

Tartalomjegyzék:

Indonézia és Ausztrália „fordulópontot jelentő” védelmi szerződést készül aláírni	4
Kelet-Ázsia	7
Dél-Ázsia	11
Délkelet-Ázsia	15
Közel-Kelet	20
Oroszország és a posztsovjet térség	24
Impresszum	26

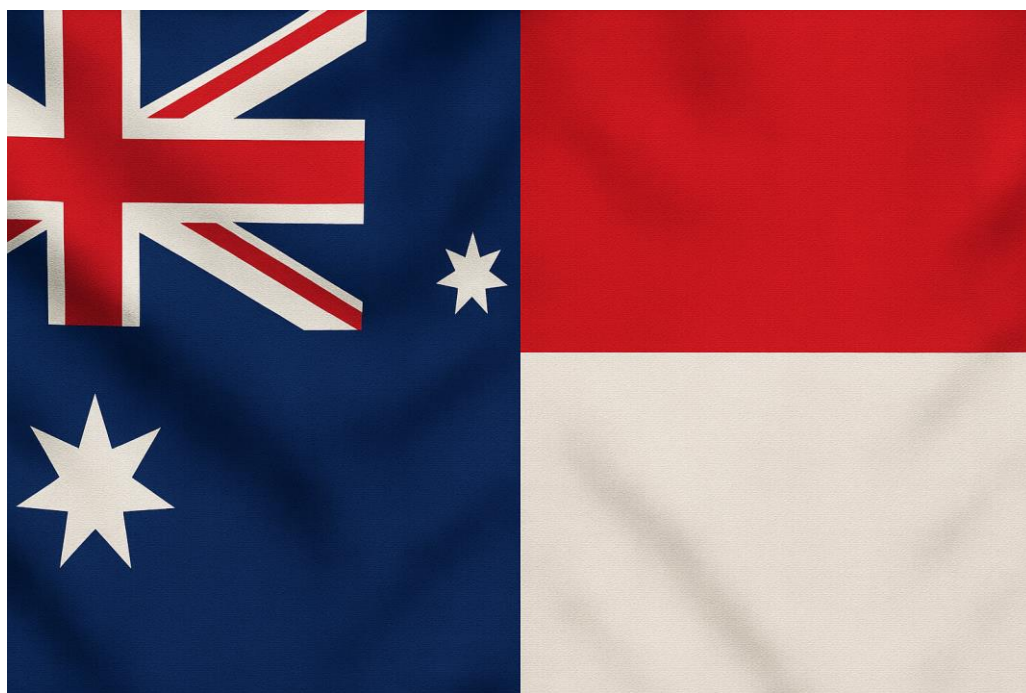

EURASIA
CENTER

A HÉT GYORSELEMZÉSE

**Indonézia és Ausztrália „fordulópontot jelentő” védelmi szerződést
készül aláírni**

Szakáli Máté

Indonézia és Ausztrália „fordulópontot jelentő” védelmi szerződést készül aláírni

Ausztrália és Indonézia egy új [védelmi szerződésben](#) állapodott meg, amely érdemben bővíti biztonsági együttműködésüket, és tartós konzultációs mechanizmust hoz létre a közös fenyegetések kezelésére. Anthony Albanese ausztrál miniszterelnök és Prabowo Subianto indonéz elnök – Prabowo első ausztráliai állami látogatásának keretében – Sydney-ben közösen jelentette be, hogy lezárták a szerződés tartalmi tárgyalásait. A tervezett dokumentum az előző évben megkötött [Védelmi Együttműködési Megállapodásra](#) épít, de annál szélesebb stratégiai alapot kíván megteremteni.

Albanese a sajtótájékoztatón [hangsúlyozta](#), hogy a szerződés rendszeres, vezetői és miniszteri szintű konzultációra kötelezi a feleket minden olyan kérdésben, amely mindkét állam biztonságát érinti. A megállapodás emellett előmozdítja a kölcsönösen előnyös biztonsági tevékenységeket. Válsághelyzet esetén a felek vállalják, hogy egyeztetnek és megfontolják az egyéni vagy közös fellépés lehetőségeit. Albanese „fordulópontnak” nevezte a szerződést, amely szerinte új minőséget teremt az Ausztrália–Indonézia államközi kapcsolatban. Prabowo ugyancsak a kétoldalú bizalom elmélyítését [hangsúlyozta](#), és kijelentette, hogy a két ország biztonsági érdekei szorosan összefonódnak.

Az ABC [beszámolója](#) szerint a szerződés gondolata már az ausztrál szövetségi választásokat követően felmerült az Albanese–Prabowo-találkozókon. A tárgyalások ezt követően teljes diszkréció mellett haladtak előre – részben New Yorkban, részben ASEAN-események margóján.

A szerződés szövege még nem nyilvános, de Penny Wong ausztrál külügyminiszter elmondta, hogy a dokumentum az 1995-ös Keating–Suharto-féle biztonsági megállapodás logikáját követi. Indonesia ezt a megállapodást 1999-ben felmondta az ausztrál szerepvállalás miatt a kelet-timori válságban. A bejelentést követően Prabowo Sydney-ben [találkozott](#) Paul Keatinggel is, ami szimbolikusan visszautal a kétoldalú védelmi kapcsolatok történeti gyökereire.

A mostani szerződés egy olyan időszakhoz illeszkedik, amelyet Ausztrália és Indonézia közeledő stratégiai szemlélete határoz meg. Mindkét ország érzékeli Kína növekvő hatalmi súlyát, valamint a tágabb [indo–csendes-óceáni térség](#) instabilitásának fokozódását. Ausztrália e dinamikákra válaszul több szomszédjával is mélyíti védelmi együttműködését, aminek részeként a múlt hónapban kölcsönös [védelmi szerződést](#) írt alá Pápua Új-Guineával.

David Andrews, a National Security College kutatója az ABC-nek úgy [fogalmazott](#), hogy az új megállapodás akár a legjelentősebb biztonsági partnerséggé válhat, amelyet Ausztrália az Albanese-kormány időszakában kialakított. A dokumentum nyelvezte – különösen a konzultációs kötelezettség és az esetleges közös fellépés lehetősége – összhangban áll Ausztrália más kulcs partnereivel fennálló biztonsági együttműködéseivel, így Malajziával, Szingapúrral és Japánnal.

Más elemzők azonban óvatosabb értékelést adnak. Bár a szerződés politikailag jelentős, Indonézia stratégiai orientációjában nem feltétlenül jelez mélyreható módosulást. Jakarta továbbra is következetesen fenntartja el nem kötelező [külpolitikai doktrínáját](#), és egyensúlyt igyekszik teremteni a nagyhatalmak – különösen Kína és Oroszország – között.

Indonézia az utóbbi időszakban Kínával és Oroszországgal is közös hadgyakorlatokat folytat, és első délkelet-ázsiai államként [csatlakozott](#) a BRICS-hez. Prabowo 2024. októberi hivatalba lépése óta Moszkvában „stratégiai partnerségi nyilatkozatot” [írt alá](#), és két alkalommal tett hivatalos látogatást Pekingben, legutóbb a második világháború befejezésének évfordulójára rendezett katonai parádén. A dísztribünön Putyin, Hszi Csin-ping és Kim Dzsong Un társaságában [kapott helyet](#) – ami látványosan jelezte Peking törekvését az indonéz vezető integrálására.

Prabowo külpolitikai mintázata jóllehet inkább klasszikus egyensúlyi magatartást tükröz, mintsem egyértelmű stratégiai elköteleződést Ausztrália irányába. A mostani szerződés – a Pápua Új-Guineával kötött megállapodással ellentétben – nem tartalmaz kifejezett kölcsönös védelmi kötelezettséget. Ennélfogva a dokumentum elsősorban a kétoldalú kapcsolat politikai súlyának emelésére alkalmas.

A gyorselemzést készítette: Szakáli Máté

A borítókép illusztráció, forrása: [Wikimedia Commons](#)

EURASIA
CENTER

► **KELET-ÁZSIA**

Kelet-Ázsia

Xi elnök szerint Kína és Spanyolország stratégiaileg rugalmasabb, dinamikusabb és nemzetközi szinten befolyásosabb kétoldalú kapcsolatokat épít ki

Xinhua, Global Times, 2025. november 12.

Kína hajlandó együttműködni Spanyolországgal egy stratégiaileg rugalmasabb és dinamikusabb, nagyobb nemzetközi befolyással rendelkező átfogó stratégiai partnerség kiépítése érdekében – jelentette ki szerdán Xi Jinping kínai elnök. Xi ezt a kijelentést akkor tette, amikor Pekingben találkozott VI. Fülöp spanyol királlyal, aki állami látogatáson tartózkodik Kínában. A mostani VI. Fülöp király első állami látogatása az országban trónra lépése óta, és az első spanyol uralkodói látogatás Kínában 18 év óta. A spanyol királyt Kínában üdvözölve Xi megjegyezte, hogy mind Kína, mind Spanyolország mély történelmi és kulturális örökséggel rendelkezik. A diplomáciai kapcsolatok létesítése óta eltelt több mint 50 év alatt a két ország következetesen stratégiai és hosszú távú szemléletből közelítette meg és fejlesztette kétoldalú kapcsolatait – mondta Xi. Felhívva mindkét felet a pragmatikus együttműködés további előmozdítására, elmondta, hogy Kína hajlandó több kiváló minőségű spanyol terméket importálni, és kiaknázni az új energia, a digitális gazdaság és a mesterséges intelligencia olyan új területeken rejlő együttműködési lehetőségeket. Elmondta továbbá, hogy a két országnak bővítenie kell a kétirányú befektetéseket, több mérföldkőnek számító projektet kell létrehoznia, ki kell aknáznia egymást kiegészítő erősségeit, és közösen kell feltárnia harmadik felek piacát, például Latin-Amerikát. Kína és Spanyolországnak erősítenie kell a kulturális és oktatási területeken való cseréket, és támogatniuk kell egymást a másik országban működő kulturális és nyelvi intézményeik sikeres működtetésében – mondta Xi, hozzátéve, hogy Kína folytatni fogja vízummentes politikáját Spanyolország számára, hogy tovább könnyítse az emberek közötti cseréket.

Forrás: [China, Spain to build more strategically resilient, dynamic, internationally influential bilateral ties: Xi](#)

Kína katonai válaszlépésekkel fenyeget, ha Japán beavatkozik a tajvani válsághelyzetbe

Francis Tang & Gabriele Ninivaggi, The Japan Times, 2025. november 14.

Tokió és Peking közötti feszültség tovább fokozódott Takaicsi Szanae miniszterelnök azon kijelentése után, miszerint Japán részéről katonai beavatkozásra lehet számítani, ha Kína erőt alkalmaz Tajvan ellen. Ezúttal Peking figyelmeztetett, hogy egy ilyen lépés katonai választ váltana ki Japánnal szemben. „Ha Japán fegyveres beavatkozást mer kísérelni a Tajvani-szorosban, az agresszió lenne, és mindenképpen határozott választ kapna Kína részéről” – mondta Lin Jian, a kínai külügyminisztérium szóvivője csütörtökön. „Határozottan gyakorolni fogjuk az önvédelemhez való jogunkat az Egyesült Nemzetek Alapokmánya és a nemzetközi jog értelmében, és megvédjük Kína szuverenitását és területi integritását.” Később este Sun Weidong kínai külügyminiszter-helyettes magához hívta Japán kínai főmegbízottját, Kenji Kanasugit, dühös tiltakozást és közvetlen fenyegetést fogalmazott meg.

Forrás: [China warns of military response if Japan intervenes in Taiwan contingency](#)

Tartalék főváros Japánban?

Eric Johnston, The Japan Times, 2025. november 13.

A Japán Liberális Demokrata Párt (LDP) és a Japán Innovációs Párt (JIP) egyeztetéseket folytat egy Tokión kívüli „tartalék főváros” létrehozásáról, amely csökkentené a természeti katasztrófák kockázatát és kezelné a régiók közötti gazdasági egyenlőtlenségeket. Bár a felek jövőre törvényjavaslatot készítenének, a kezdeményezés politikailag vitatott, mivel a JIP összeköti a projektet saját tervével, amely Oszakát Tokió mintájára különleges körzetekké alakítaná — feltételként szabva ezt minden pályázó régiónak. Ez újraindíthatja a korábban elutasított oszakai népszavazásokat, és erősítheti a JIP regionális programját. Fukuoka és Hokkaidó szerint azonban a tartalék fővárosnak inkább a katasztrófakockázat csökkentését és a nemzeti ellenállóképességet kellene szolgálnia, nem pedig Oszaka-politikai célokat.

Forrás: [What would a ‘backup capital’ look like for Japan?](#)

Kína és Közép-Ázsia együttműködik a digitális és zöld átalakulás terén

Xinhua Novosti, 2025. november 10.

Kína és Közép-Ázsia megvizsgálja az ipari, digitális és zöld átalakulás területén való együttműködés lehetőségeit az építőiparban, közölte Kína Lakásügyi, Városi és Vidéki Építési Minisztériuma. A minisztérium közlése szerint nemrég Pekingben került sor a 2025-ös Kína és Közép-Ázsia építésügyi minisztereinek találkozójára, melyen Kína, Kazahsztán, Kirgizisztán, Tádzsikisztán, Türkmenisztán és Üzbegisztán építésügyi miniszterei vagy minisztériumi képviselői megvitatták a gyakorlati együttműködés megerősítésének és a magas színvonalú fejlődés közös előmozdításának kérdéseit a lakásépítés, valamint a városi és vidéki építkezés területén. A találkozó eredményeként elfogadták az úgynevezett Pekingi kezdeményezést és fontos konszenzust értek el a zöld és intelligens otthonok építése, az új városok és új területek építésének és a városi megújulásnak az elősegítése, valamint az iparosítás, a digitalizáció és az építőipar zöld átalakulása terén.

Forrás: [Китай и Центральная Азия изучат возможности сотрудничества в области индустриализации, цифровизации и "зеленой" трансформации строительной промышленности](#)

EURASIA
CENTER

► DÉL-ÁZSIA

Dél-Ázsia

A delhi robbantás gyanúsítottja nagy támadást tervezett a Babri Maszjid lerombolásának évfordulójára

Mia Fareed, India Today, 2025. november 13.

Dr. Umar Nabi, aki a robbanóanyaggal megrakott autót vezette, amely Delhi Vörös Erődje közelében robbant fel, december 6-án, a Babri Maszjid lerombolásának évfordulóján hatalmas robbantást tervezett – közölték források szerdán. A riasztó részletek nyolc személy kihallgatása után derültek ki, akiket a Faridabadban működő államközi „fehérgalléros” Jaish-e-Mohammed (JeM) terrorista csoporttal való állítólagos kapcsolatuk miatt tartóztattak le, valamint családtagjaikkal, barátaikkal és szomszédaikkal folytatott beszélgetések során. A 28 éves orvos, aki Dél-Kasmír Pulwama kerületében élt, feltehetően hétfőn meghalt a Vörös Erődben történt robbanásban, amelyben 12 ember vesztette életét. Ő volt a kulcsszereplője a Kasmír, Haryana és Uttar Pradesh területén működő terrorista csoportnak. Umar doktornak azonban a terve megghiúsult, miután egyik segédje, Muzammil Shakeel doktor, a faridabadi Al Falah Egyetem oktatója, letartóztatásra került, és szobájában 360 kg ammónium-nitrátot találtak. Úgy gondolják, hogy Umar pánikba esett, és felrobbantotta a robbanószerkeket egy Hyundai i20-asban a Vörös Erőd környékén.

Forrás: [Delhi blast suspect planned big strike on Babri Masjid demolition anniversary](#)

Pakisztán 2008 óta 2,69 milliárd dollárt fizetett az IMF-nek kamatként, beleértve az 533 millió dollárnyi pótdíjat

Pakistan Today, 2025. november 12.

A Gazdasági Ügyek Osztálya (EAD) szerint Pakisztán 2008 óta összesen 1,90 milliárd SDR-t – ami 2,69 milliárd USD-nek felel meg – fizetett kamatként a Nemzetközi Valutaalap (IMF) különböző programjai keretében, beleértve a 2025 júniusáig fizetendő 401,24 millió SDR pótdíjat. Az EAD adatai szerint Pakisztán az elmúlt 17 évben több megállapodás keretében 17,45 milliárd SDR értékű kifizetést kapott az IMF-től. Ezek között szerepelt 4,94 milliárd SDR a készenléti megállapodás (2008–2010) keretében, 297 millió SDR a természeti katasztrófák esetén nyújtott sürgősségi segítségnyújtás (2010) keretében, 4,39 milliárd SDR a kiterjesztett alapkezelési megállapodás (2013) keretében, 3,04 milliárd SDR a gyorsfinanszírozási eszköz (2020) keretében, 1,02 milliárd SDR a készenléti megállapodás (2023) keretében, valamint 2,25 milliárd SDR a gyorsfinanszírozási eszköz (2020) keretében. Eközben Pakisztán és az IMF október 15-én megállapodásra jutott a folyamatban lévő 37 hónapos kiterjesztett alap (EFF) és a 28 hónapos reziliencia és fenntarthatósági eszköz (RSF) keretében. A megállapodás, miután az IMF Végrehajtó Testülete jóváhagyta, mintegy 1,2 milliárd USD-t – 1,0 milliárd USD-t az EFF és 200 millió USD-t az RSF keretében – fog felszabadítani, így a két program keretében kifizetett összeg összesen 3,3 milliárd USD-ra emelkedik.

Forrás: [Pakistan pays \\$2.69 billion in IMF interest, including \\$533 million in surcharges since 2008](#)

A DHL 1 milliárd eurót fektet be Indiában

George Matthew, The Indian Express, 2025. november 13.

A DHL Group logisztikai vállalat bejelentette, hogy 2030-ig mintegy 1 milliárd eurót fektet be indiai üzleti egységeibe. A többéves beruházási program a DHL Group vezérigazgatója, Tobias Meyer szerint olyan kulcsfontosságú ágazatokat érint, mint az élettudományok és az egészségügy, az új energiaforrások, az e-kereskedelem és a digitalizáció. „Ez a jelentős elkötelezettség aláhúzza a vállalat bizalmát Indiában, mint kulcsfontosságú növekedési piacon, és tükrözi a „2030-as stratégia – A fenntartható növekedés felgyorsítása” elnevezésű programját” – mondta csütörtöki sajtótájékoztatóján. A főbb infrastrukturális fejlesztések a következők: az első DHL Health Logistics központ a DHL ellátási lánc számára Indiában, Bhiwandiban, India legnagyobb alacsony kibocsátású integrált üzemeltetési létesítménye a Blue Dart számára Bijwasanban, az első automatikus válogatóközpont a DHL Express India számára Delhiben, az ötödik DHL IT Services Center Indore-ban, elektromos járművek (EV) és akkumulátorok logisztikai kiválósági központja (COE) Chennai-ban és Mumbaiban, valamint a legnagyobb alacsony kibocsátású integrált földi központ a Blue Dart számára Haryanában. A DHL Global Connectedness Tracker (GCT) szerint a globális kereskedelem a vámok okozta nehézségek ellenére is stabil maradt. Miközben az Egyesült Államokkal folytatódnak a tárgyalások, India áru- és szolgáltatáskivitele 2025 áprilisától augusztusáig 6,18 százalékkal nőtt.

Forrás: [DHL to invest euro 1 billion in India](#)

Amerikai ásványi anyagokkal foglalkozó vállalat vizsgálja a befektetési lehetőségeket Pakisztánban

Amin Ahmed, Dawn, 2025. november 14.

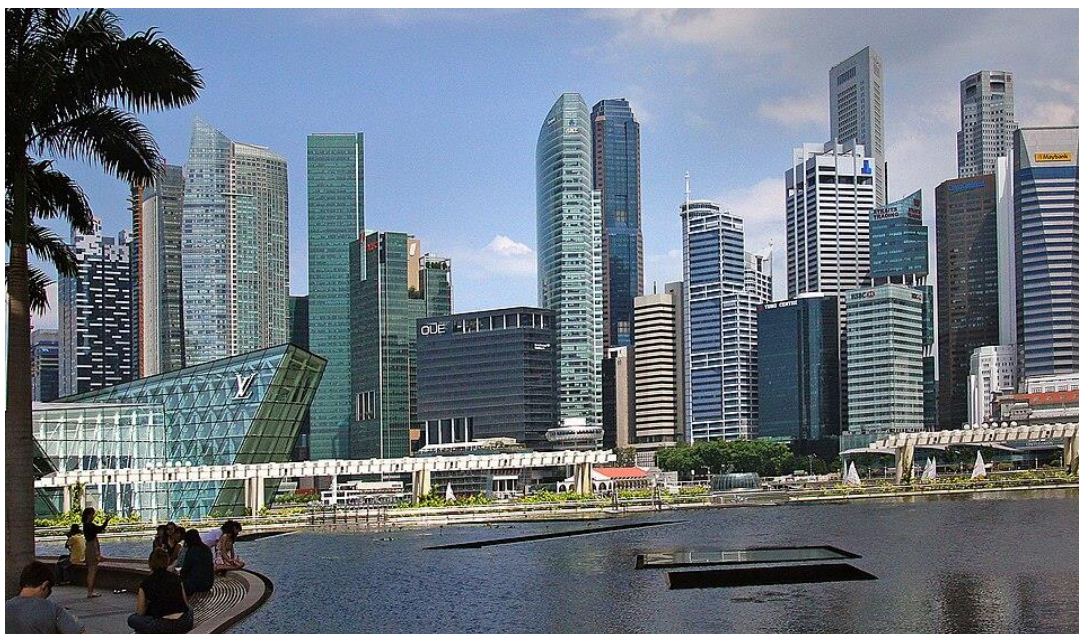
Egy amerikai székhelyű ásványkitermelő és -fejlesztő vállalat komoly érdeklődést mutatott a pakisztáni ásványi anyagok és bányászat területén rejlő befektetési lehetőségek feltárása iránt. A vállalat valószínűleg technikai együttműködéseket, tudásmegosztást és megvalósíthatósági tanulmányokat fog kezdeményezni, hogy helyi szervezetekkel együttműködve értékelje a konkrét befektetési projekteket. A Nova Minerals egy a Nasdaq és az ASX tőzsdén is jegyzett arany-, antimon- és kritikus ásványi anyagok kutatásával és fejlesztésével foglalkozó vállalat, amelynek delegációja Christopher Gerteisen vezérigazgató vezetésével csütörtökön találkozott Qaiser Ahmed Sheikh befektetési miniszterrel, és különösen az antimon és a ritkaföldfémek iránt mutatott érdeklődést. A delegáció vezetője kijelentette, hogy Pakisztán geológiai sokszínűsége, a kormányzati támogatás és a politikai reformok együttesen bőséges lehetőségeket kínálnak, és vonzó célponttá teszik az országot a hosszú távú befektetések számára. A beruházási miniszter megjegyezte, hogy Shehbaz Sharif miniszterelnök határozottan támogatja a külföldi beruházásokat és a közös vállalkozásokat, mivel azokat a gazdasági növekedés és a modernizáció fő hajtóerejének tekinti. Dicsérte továbbá az üzleti közösség és a nemzetközi partnerek erőfeszítéseit, akik továbbra is bizalmat építenek Pakisztán beruházási környezetével kapcsolatban. A találkozó során Qaiser Sheikh kiemelte Pakisztán hatalmas és nagyrészt kiaknázatlan potenciálját az ásványi anyagok és a bányászat területén, hangsúlyozva, hogy az ország számos területen ígéretes befektetési lehetőségeket kínál, különösen a nagy értékű ásványi anyagok feltárása és feldolgozása terén.

Forrás: [US mineral firm explores investment opportunities in Pakistan](#)

EURASIA
CENTER

► DÉLKELET-ÁZSIA

Délkelet-Ázsia

Az ASEAN nehezen talál kiutat az amerikai–kínai szorításból

FreeMalaysiaToday, 2025. november 11.

A délkelet-ázsiai országok egyre erősebb geopolitikai és gazdasági nyomás alá kerülnek az Egyesült Államok és Kína közötti versengés következtében. Miközben az ASEAN-exportőrökre fokozódó amerikai vámintézkedések és a kínai eredetű áruk reexportjára vonatkozó szigorú ellenőrzések nehezednek, a térség belső piacait mindinkább kínai termékek dominálják. E kettős kihívás kezelése egyaránt igényel védekező és offenzív lépéseket. Bár a felszínen javulni látszanak az amerikai–ASEAN kapcsolatok – Donald Trump részvétele az USA–ASEAN csúcstalálkozón és a kritikus ásványianyag-ellátási láncok diverzifikálásáról kötött megállapodások ezt jelzik –, az Egyesült Államok 40%-os vámtételei a kínai áruk transzshippingjére egyértelműen jelzik: Washington szeretné korlátozni a térség beágyazottságát a Kína-központú termelési hálózatokba. Ennek teljesítése azonban korántsem egyszerű. A délkelet-ázsiai gazdaságok mélyen integrálódtak a kínai ellátási láncokba, amelyek jelentősen hozzájárultak az ASEAN exportjának amerikai növekedéséhez. Ráadásul a szolgáltatáskereskedelemben is jelentős a függés: a régió 2023-as szolgáltatáskereskedelmi többletének mintegy harmada Kínához kapcsolódott. Kína nyílt provokálása ezért a legtöbb ASEAN-ország számára kedvezőtlen kilátás. Mindeközben a kínai import növekedése egyre nagyobb belső feszültségeket okoz. A késztermékek beáramlása erős versenyt támaszt a helyi iparral szemben, és már deindusztrializációs félelmeket kelt például Indonéziában és Thaiföldben. Az ipari munkahelyek leépülése Indonéziában politikai tiltakozásokat is felerősített. A térség ennek megfelelően többirányú stratégiát alkalmaz. Egyrészt védekezik: dömpingellenes vámokat vezet be, vizsgálatokat indít a túlzottan olcsó kínai import ellen, és szigorítja a vám- és származásellenőrzést az amerikai előírásoknak való megfelelés érdekében. Másrészt támadó lépéseket is tesz: fejlesztik a gyártási kapacitásokat, hogy csökkenjen a transzshipping szerepe, és elősegítsék a közvetlen exportot. A regionális integráció erősítését célzó kezdeményezések – például az ASEAN Konnektivitási Mesterterv 2025 – szintén ezt támogatják, bár korábbi próbálkozások korlátozott eredménnyel jártak. A tagországok közti jövedelmi különbségek és a komplex termelési folyamatokhoz szükséges kapacitások eltérései továbbra is akadályozzák az előrelépést. Hosszabb távon Kína elidegenítése gyengítené az ASEAN-országok hozzáférését a kínai beruházásokhoz és szolgáltatáspiachoz, míg az Egyesült Államok felé való túlzott elmozdulás sem tűnik természetes irányynak az amerikai reshoring-politikák fényében. A régió így továbbra is nehezen talál kiutat a két nagyhatalom közötti szorításból.

Forrás: [Asean struggles to escape US-China squeeze](#)

A Fintech-vezetők egységes szabványokat sürgetnek a széttagolt digitális fizetési rendszerek miatt

Singapore Business Review, 2025. november 14.

A fintech-szektor vezetői szerint a digitális fizetések következő szakaszának előfeltétele az egységes, internetalapú szabványok kialakítása, mivel a jelenlegi fizetési infrastruktúrák erősen széttagoltak, és szolgáltatóként eltérő, nem interoperábilis rendszerekből állnak. A probléma különösen akkor válik élessé, amikor az ún. agentic commerce – azaz az AI-ügynökök által lebonyolított automatikus tranzakciók – egyre nagyobb teret nyer. Ha egy ilyen ügynök nem ismeri fel egy szolgáltató API-ját, a folyamat megszakad, ami a fizetési lánc alapvető gyengeségére mutat rá. A Singapore FinTech Festival 2025 BLOOM panelbeszélgetés résztvevői kiemelték: bár a délkelet-ázsiai országok jelentős előrelépést tettek a valós idejű, belföldi fizetési rendszerek kiépítésében, a határokon átnyúló fizetések továbbra is fragmentáltak. Szingapúr például összekapcsolta fizetési rendszereit Thaifölddel és Indonéziával, ám ez nem hozott létre háromoldalú interoperabilitást. A régiós piac szerkezeti sajátosságai miatt az egyes fizetési csatornák „szigetszerűen” működnek, ami akadályozza a digitális gazdaság integrációját. A stabilcoinok — programozhatóságuk, azonnali véglegességük és a közös főkönyvi infrastruktúra miatt — egyre inkább a hatékonyabb összekapcsolhatóság eszközévé válnak. A fejlesztők számára egységesebb interfészt biztosítanak, csökkentve a licenelési, üzletfejlesztési és integrációs terheket. A panel szerint e tulajdonságok révén a stabilcoin-alapú rendszerek nem a hagyományos gyorsfizetési csatornákkal versenyeznek, hanem azokon túlmutató, határokon átvívelő interoperabilitást tesznek lehetővé. A Stripe és az OpenAI által közösen fejlesztett ACP protokoll egy olyan nyílt szabvány, amely képes egységesíteni az e-kereskedelmi fizetések lebonyolítását. A résztvevők szerint az internet korai időszakát meghatározó protokollok – mint a HTTP vagy a HTML – analógiájaként ezek a fizetési szabványok teremthetnek alapot a jövő „agentic webjének”, ahol az AI-ügynökök gazdasági szereplőkként vesznek részt a tranzakciókban. A konferencia végkövetkeztetése szerint a következő évtized kulcskérdése nem pusztán az új fizetési képességek kiépítése lesz, hanem az egységes, nyílt és interoperábilis digitális pénzügyi architektúra megteremtése — ez határozza meg a digitális gazdaság globális fejlődési pályáját.

Forrás: [Fintech leaders urge unified standards as digital payments stay fragmented](#)

Indonézia 2027-ben kezdi meg első nemzeti autómárkájának gyártását

Satrio Adhy, Katadata, 2025. november 13.

Agus Gumiwang Kartasasmita ipari miniszter bejelentette, hogy Indonézia nemzeti autójának sorozatgyártása 2027-ben kezdődik meg, a projekt fejlesztésével pedig a nemzeti védelmi berendezések gyártásáért felelős Pindad vállalatot bízták meg. „Előrejelzéseink szerint a nemzeti autó gyártása 2027-ben indul” – erősítette meg csütörtökön. Kartasasmita elmondása szerint részletes egyeztetéseket folytatott a Pindaddal, amelyek kiterjedtek a gyártani kívánt jármű típusára, a felhasználandó technológiára, az árképzési és értékesítési stratégiára, valamint az értékesítés utáni szolgáltatásokra. „E stratégiai megbeszélések célja, hogy előkészítsük és mielőbb megvalósítsuk az elnök iránymutatását: Indonéziának legyen saját nemzeti autója” – fogalmazott. A miniszter hozzátette, hogy tárcája és a Pindad tárgyalt annak lehetőségéről is, hogy a projekt fejlesztésébe más partnereket is bevonjanak. „A Pindaddal folytatott megbeszélésünk alapján arra következtethetünk, hogy a vállalat felkészült, és koncepciója kellően átgondolt és részletes” – mondta. Kartasasmita továbbá rámutatott, hogy minisztériuma jelenleg ösztönző és támogatási politikák kidolgozásán dolgozik az autóipar számára. Mint kifejtette, erre azért van szükség, mert az autóipar jelentős és tartós beszállítói és felleveőpiaci kapcsolatrendszerrel rendelkezik, így kiemelt szerepet játszik a munkahelyteremtésben és az ipari láncok stabilitásában. „A minisztérium kiemelt figyelmet fordít az autóiparra, mivel annak jelentősége megkerülhetetlen. 2026-ban legalább egy fiskális jellegű intézkedés várható a szektor növekedésének felgyorsítására” – tette hozzá. Prabowo Subianto elnök korábban jelezte, hogy a kormány már megkezdte az indonéz gyártású autók megvalósításához szükséges első lépéseket, és célként három éven belüli megvalósítást határozott meg. „Már elindítottuk a kezdeményezést. Három éven belül lesznek Indonéziában gyártott autóink” – mondta október 20-án a Jakartában tartott plenáris kabinetülésen. Ismertetése szerint a kormány már elkülönítette a gyár építéséhez szükséges forrásokat és területet; ezek előkészítésén jelenleg a fejlesztési csapat dolgozik.

Forrás: [Menperin Pastikan Produksi Mobil Nasional Berjalan di 2027](#)

A hajóépítés akár 100 000 új munkahelyet teremthet a Fülöp-szigeteken

Justine Irish D. Tabile, Business World, 2025. november 12.

A Fülöp-szigeteki nagyszabású hajóépítési tevékenység akár 100 000 képzett munkahely létrehozására is képes lehet – mondta Franz-Michael Skjold Mellbin, a Fülöp-szigeteken akkreditált dán nagykövet. „Ez a jelentős hajóépítési kezdeményezés arra irányul, hogy a nagy léptékű hajógyártást visszahozzuk a Fülöp-szigetekre” – nyilatkozta Mellbin egy szerdai szemináriumot követően. „Nagyon bizakodók vagyunk. Úgy véljük, a hajóépítés akár 100 000 munkahelyet is teremthet az országban. Ez a legfontosabb kezdeményezésünk, és egyben új típusú technológiákat is elhozhat a Fülöp-szigetekre” – tette hozzá. A nagykövet szerint a Fülöp-szigetek továbbra is vonzó hajóépítési célpont, részben a képzett munkaerő, részben a kedvező földrajzi elhelyezkedés miatt, amely alternatívát kínál a kínai hajóépítéssel szemben. „Több dán vállalat is jelen van az országban, hogy bemutassa szakértelmét, megossza technológiáját, vagy együttműködjön a filippínó cégekkel hajók helyben történő építésében” – mondta. „A haditengerészeti oldalon szintén van olyan vállalatunk, amely közös építési lehetőségeket vizsgál filippínó partnerekkel” – tette hozzá. Ugyanakkor úgy véli, az országnak további lépéseket kell tennie a befektetések ösztönzéséhez. „Elengedhetetlen, hogy a szabályozási környezet javuljon, és kedvezőbbé váljon az üzletvitel. E téren még sok a feladat” – mondta. Hozzátette: „Számos teendő áll előttünk, de örömteli, hogy a kormányzati szervek összehangolják erőfeszítéseiket.” A korrupció kapcsán is megfogalmazott aggodalmakat a dán befektetők nevében. „Dánia a világ legkevésbé korrump országa, és a befektetők első kérdése mindig a jó kormányzás és a korrupció mértéke. A Fülöp-szigeteken e téren sajnos ismert problémák vannak” – fogalmazott. „Örömmel látjuk azonban, hogy az elnök és a kormány konkrét lépéseket tervez a helyzet javítására. Ez elengedhetetlen: a jó kormányzás és a korrupcióellenes intézkedések nagymértékben javítanák az üzleti környezetet” – mondta. A kormányzati szervek a hajóépítési és -javítási ágazat fejlesztésére irányuló (SBSR) törvény elfogadásától várják az iparágba irányuló befektetések növekedését, különösen az európai érdeklődés fényében. „Ez valóban rendkívül fontos, és ezt maga Ferdinand R. Marcos Jr. elnök is hangsúlyozta” – mondta Villamor Ventura S. Plan, a Közlekedési Minisztérium tengeri ügyekért felelős helyettes államtitkára. „Az Európai Unió több nagykövete is jelezte, hogy felszólítja majd a törvényalkotókat a javaslat támogatására. A magunk részéről mi is benyújtunk egy támogató levelet” – mondta. Ernesto V. Perez, az Anti-Red Tape Authority (ARTA) vezetője közölte, hogy az ügynökség határozottan támogatja az SBSR fejlesztési törvény elfogadását. Elmondta, hogy az ösztönzők várhatóan igazodni fognak a CREATE MORE törvény keretrendszeréhez, és a beruházók jogosultak lesznek a stratégiai befektetésekre vonatkozó gyorsított engedélyezési eljárásra is.

Forrás: [Shipbuilding holds potential to employ 100,000 — ambassador](#)

EURASIA
CENTER

► KÖZEL-KELET

Közel-Kelet

A WHO által akkreditált 16 Egészséges Várossal Szaúd-Arábia a kelet-mediterrán és észak-afrikai országok között az élen áll

Saudi Gazette, 2025. november 8.

Szaúd-Arábia továbbra is vezető szerepet tölt be a kelet-mediterrán és észak-afrikai régió országai között a WHO által akkreditált Egészséges Városok számában, amely mára 16-ra emelkedett. Ez az eredmény az Egészségügyi Minisztérium Egészséges Városok Programjának és a Szaúdi Miniszteri Bizottságnak, valamint a különböző kormányzati szervek közötti integrációnak az erőfeszítéseit tükrözi. Ezek az egységes erőfeszítések fenntartható, egészséges környezetek megteremtéséhez vezettek, amelyek javítják az életminőséget. Ez az előrelépés megtestesíti Szaúd-Arábia elkötelezettségét az iránt, hogy az emberi egészséget a városfejlesztés alapjává tegyék, s hogy a megelőzés elvét erősítsék, összhangban az Életminőség Programmal és az Egészségügyi Szektor Átalakítási Programmal, amelyek a Vision 2030 két kulcsfontosságú kezdeményezése. Ez a megközelítés összhangban van az egészségügyi rendszer prioritásaival, amelyek az egyének aktív szerepvállalásának elősegítését célozzák saját egészségük megőrzésében, továbbá a technológiába és a digitális egészségügybe való befektetést a rendszer hatékonyságának és fenntarthatóságának javítása érdekében, valamint az általános közegészségügy és életminőség javítását célozzák. A program kormányzati szervekkel együttműködve újra értelmezi az egészség fogalmát, mint mindennapi életformát. Az egészséges várostervezés előmozdításával, a közösségi részvétel ösztönzésével és a lakosok kezdeményezőkézségének növelésével a városok olyan környezetté váltak, amely mind a fizikai, mind a mentális jólétet támogatja. Az Egészséges Város akkreditáció megszerzéséhez 80 nemzetközi szabványnak kell megfelelni kilenc fő területen: közösségi mozgósítás az egészség és a fejlődés érdekében; ágazatközi együttműködés és partnerségek; közösségi alapú információs központ; készségfejlesztés és kapacitásépítés; egészségfejlesztés; városi környezet (víz, higiénia, élelmiszerbiztonság és légszennyezés); vészhelyzeti felkészültség és reagálás; oktatás és írástudás; valamint mikro hitelezési tevékenységek.

Forrás: [Saudi Arabia tops among Eastern Mediterranean and North Africa countries with 16 WHO-accredited Healthy Cities](#)

Omán hosszú időtartamú „kulturális vízumot” vezet be a külföldiek számára Muscat Daily, 2025. november 9.

Az Ománi Királyi Rendőrség (ROP) bejelentette a külföldiek tartózkodási törvényének módosításait, hivatalosan bevezetve a „kulturális vízumok” és a „kulturális tartózkodási engedélyek” új kategóriáit, amelyek célja a kulturális csere előmozdítása és a nemzetközi tehetségek vonzása a szultánságba. A 156/2025. számú ROP-határozat alapján módosítások 2025. november 3-án léptek hatályba, miután megjelentek a Hivatalos Közlönyben (1621. szám). A legfontosabb változás a szultánságba kulturális céllal belépő külföldiek számára kijelölt vízum- és letelepedési lehetőségek létrehozása. Az Ománi Szultánátusban kulturális vízummal lakosok támogatása érdekében a döntés rendelkezést tartalmaz a családegyesítésről is. A fő „kulturális lakos” házastársa és elsőfokú rokonai (szülők, gyermekek) mostantól jogosultak „kulturális csatlakozási vízumra”, majd azt követően „kulturális csatlakozási tartózkodási helyre”. Ezt a fő lakos kérésére és felelősségére adják meg az illetékes hatóságok. A módosításokat stratégiai lépésnek tekintik Omán társadalmi és kulturális tájképének gazdagítása érdekében, összhangban a nemzeti fejlesztési célokkal azáltal, hogy az országot vonzóbbá teszik hosszú távon művészek, tudósok és kulturális közreműködők számára. A kulturális vízum/tartózkodási engedély 1,5,10 évre állítható ki.

Forrás: [Oman introduces long-term 'cultural visas' for foreigners](#)

A tunéziai diaszpóra jelentős szerepet játszik a nemzetgazdaságban, és stratégiai pillére a fizetési mérlegnek Tunis Raqmiya, 2025. november 7.

A Tunéziai Központi Bank által közzétett mutatók szerint Tunézia deviza tartaléka 2025. november 6-án körülbelül 24 719,7 millió dinárt tett ki, ami 106 napnyi importnak felel meg, szemben az előző év azonos időszakában elért 24 685,7 millió dinárral. A külföldön élő tunéziaiaktól érkező átutalások 2025. október 31-én körülbelül 7 308,8 millió dinárt tettek ki, szemben a 2024-es év azonos időszakában elért 6 801 millió dinárral, ami körülbelül 8%-os növekedést jelent. A tunéziai diaszpóra jelentős szerepet játszik a nemzetgazdaságban, és stratégiai pillére a fizetési mérlegnek. Figyelemre méltó ellenálló képességről és folytonosságról is tanúbizonyságot tett. Ezek az átutalások hozzájárulnak az ország azon képességéhez, hogy megfelelő devizatartalékokat tartson fenn. A Tunéziai Központi Bank adatai szerint a diaszpórából származó turisztikai bevételek és hazautalások 2025 októberének végére meghaladták az 1,4 milliárd dinárt.

Forrás: [تونس: احتياطي العملة الأجنبية يبلغ 106 أيام توريد](#)

Katonai ünnepséget tartottak a Murted légibázison azoknak a katonáknak az emlékére, akik a grúz-azerbajdzsáni határon lezuhant "C130" típusú katonai teherszállító repülőgépben veszítették életüket

Havahaber, 2025. november 14.

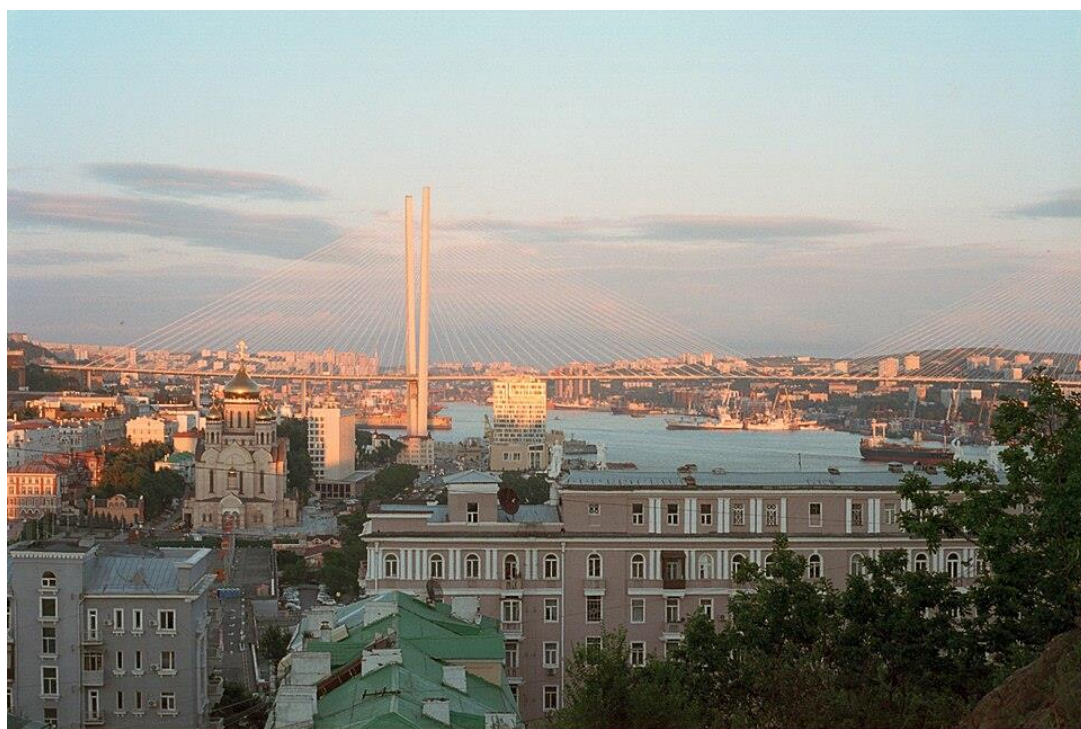
Az Ankarai Igazságügyi Orvostani Intézetben végzett eljárások befejezését követően a mártírok földi maradványait a Mürted Légibázis katonai ünnepségterére szállították. Az ünnepségen egy perc csend és a Koránból való felolvasás is szerepelt. Ezt követően Hafız Osman Şahin, a vallásügyi ügyekért felelős alelnök imádkozott a mártírokért. Miután felolvasták a gyászjelentéseket, a mártírok földi maradványait szülővárosukba szállították. Az ünnepségen részt vett Numan Kurtulmuş, a Török Nagy Nemzetgyűlés elnöke, Yaşar Güler nemzetvédelmi miniszter, Mahinur Özdemir Göktaş családügyi és szociális miniszter, parlamenti képviselők, a Török Fegyveres Erők Parancsnokságának tagjai, Vasip Şahin, Ankara kormányzója, Namig İslamzade vezérőrnagy, az azerbajdzsáni légierő parancsnoka, Reşad Mammadov ankarai azerbajdzsáni nagykövet, valamint a mártírok családjai.

Forrás: [Gürcistan-Azerbaycan sınırında düşen "C130" tipi askeri kargo uçağında şehit olan askerler için Mürted Hava Üssü'nde askeri tören düzenlendi](#)

EURASIA
CENTER

▶ **OROSZORSZÁG** **és a posztsovjet térség**

Oroszország és a posztszovjet térség

Tbilisziben tárgyalt a SOCAR és grúz gazdasági minisztérium

BM.ge, 2025. november 14.

Tbilisziben találkozott Parviz Sahbazov azerbajdzsáni energiaügyi miniszter és Mariam Kvrivisvili grúz gazdasági miniszter. A felek megvitatták a gáz- és villamosenergia-szállítás és -tranzit kérdéseit, a SOCAR grúziai tevékenységének bővítését, valamint az új közös projekteket. A találkozó azeri–grúz–román–magyar zöldenergia-átviteli kezdeményezés 11. miniszteri ülésének keretében zajlott. Kiemelték, hogy Azerbajdzsán továbbra is Grúzia elsődleges energiapartnere, és hogy az együttműködés a stratégiai partnerség alappillére. A miniszterek hangsúlyozták a „Kaspi–Fekete-tenger–Európa” zöldenergia-folyosó stratégiai jelentőségét. Megjegyezték, hogy a Fekete-tengeri kábel és a zöld folyosó párhuzamos fejlesztése fokozott koordinációt igényel. Tárgyalták az új interkonnektor megvalósíthatósági tanulmányát is.

Forrás: [Баку и Тбилиси обсудили расширение деятельности SOCAR в Грузии](#)

Indiában szervezik meg az orosz–indiai kereskedelmi és gazdasági fórumot

Kommersant, 2025. november 15.

December elején Újdelhiben kerül sor az orosz–indiai kereskedelmi és gazdasági fórumra, amelynek fő célja a kétoldalú kereskedelem bővítése. Alekszej Gruzdev orosz ipari és kereskedelmi miniszterhelyettes közölte, hogy a rendezvény operátora a Roszkonressz lesz, és már megkezdődött a résztvevők meghívása. Az együttműködés középpontjában a vasúti ágazat fejlesztése áll. Oroszország érdekelt a közös vasúti gépgyártási projektek bővítésében, többek között a Kinet Railway Solutions indiai gyártáslokalizációs programján keresztül. Tervben van egy ipari klaszter létrehozása, amely később más ágazatokra is kiterjeszthető. 2023-ban a Transzmasholding és az indiai RVNL 6,5 milliárd dolláros tenderen nyert a 1920 Vande Bharat vasúti kocsi gyártására és karbantartására.

Forrás: [Россия и Индия проведут в декабре торгово-экономический форум](#)

A történelmi C5+1 csúcstalálkozó Washingtonban

Central Asian Ligts, 2025. november 7.

2025. november 6-án Donald Trump amerikai elnök a Fehér Házban találkozót tartott az öt közép-ázsiai állam vezetőivel C5+1 formátumban, és a csúcstalálkozót történelmi eseménynek nevezte, megerősítve Amerika elkötelezettségét a régióval való stratégiai partnerség megerősítése iránt. Nagy megtiszteltetés, hogy vendégül láthatom ezt a valóban kiemelkedő emberekből és vezetőkből álló csoportot. Kevesen tudják felvenni a versenyt azokkal, akik ennél az asztalnál ülnek, Közép-Ázsia képviselőivel, a világ egy csodálatos régiójával, mondta az amerikai elnök, aki a régiót erős és összetettnek írta le, amelyet okos és ellenálló emberek laknak. Donald Trump emellett kiemelte a korábbi amerikai-közép-ázsiai kétoldalú megbeszéléseket, amelyek a gazdasági, biztonsági és technológiai együttműködés bővítésére összpontosítottak. Hangsúlyozta, hogy az elmúlt hónapokban jelentős mennyiségű kereskedelmi megállapodás született a felek között, beleértve az amerikai katonai felszerelések szállítását is. Emellett a csúcstalálkozó egyik fő témája a kritikus fontosságú ásványi anyagok terén való együttműködés volt. Trump emellett megemlítette a globális ellátási láncok és az Egyesült Államok gazdasági biztonságának megerősítését célzó legutóbbi megállapodásokat is. A nemzetközi kérdésekkel kapcsolatban Trump bejelentette, hogy kormánya békeszerződést közvetített Örményország és Azerbajdzsán között, és reményét fejezte ki az Oroszország és Ukrajna közötti háború befejezésére.

Forrás: [Historic C5+1 Summit in Washington Marks a New Era of U.S.–Central Asia Relations](#)

A Türkmenisztán és az Egyesült Királyság közötti áruforgalom elérte a 102 millió fontot

Business Turkmenistan, 2025. november 10.

A Türkmenisztán és az Egyesült Királyság közötti áruforgalom összértéke 2024 júliusa és 2025 júniusa között 102 millió fontot tett ki, áll a Brit Üzleti és Kereskedelmi Minisztérium által közzétett kereskedelmi és befektetési statisztikában. A jelentés szerint ez az érték 32,5%-kal, vagyis 25 millió fonttal magasabb a 2024 második negyedével véget ért négy negyedévhez képest. A jelentési időszakban az Egyesült Királyságból Türkmenisztánba irányuló export volumene 86 millió font sterling volt, ami 59,3%-kal, vagyis 32 millió font sterlinggel több, mint 2024 azonos időszakában. Ugyanezen időszak alatt pedig a Türkmenisztánból az Egyesült Királyságba irányuló import 16 millió fontot tett ki, ami 30,4%-kal, vagyis 7 millió fonttal több, mint 2024 azonos időszakában. A Nagy-Britannia által Türkmenisztánba exportált főbb árucsoportok közül kiemelkednek az általános ipari berendezések és az orvosi műszerek. A Türkmenisztánból Nagy-Britanniába importált főbb árukategóriák között pedig az anorganikus vegyi anyagok, a mechanikus generátorok, a fémércek és a fémhulladékok emelhetők ki.

Forrás: [Товарооборот между Туркменистаном и Великобританией составил £102 млн](#)

Impresszum

Szerzők:

Horváth Levente
Klemensits Péter
Sárkány László
Seremet Sándor
Szakáli Máté
Veres Szabolcs

Szerkesztő:

Horváth Levente

A kiadó elérhetősége:

Eurázsia Központ
1117 Budapest, Infopark sétány 1i
eurasiacenter@nje.hu
<https://eurasiacenter.hu/>

A kiadásért felelős személy: Dr. Horváth Levente, igazgató

EURÁZSIA KÖZPONT

Budapest 2025

© Eurázsia Központ, Neumann János Egyetem

ISSN 2939-5720